

İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerine İlişkin Son Mevzuat

Elk. Y. Müh. F. Ünal Toktaş
unal.toktas@emo.org.tr

“Üyemiz İş Güvenliği ‘A’ Sınıfı Uzmanı Sn . F.ÜNAL TOKTAŞ’ın yazısı kısaltılarak yayınlanmaktadır. Üyelerimiz ve çalışanlar açısından önemli bir konu olan sağlık ve güvenlik konularındaki mevzuat hakkındaki yazının tamamını www.izmir.emo.org.tr adresinde bulabilirsiniz.”

Konunun Temel Yasal Dayanağı:

4857 sayılı İş Yasası'nın iş güvenliği ile görevli mühendis veya teknik elemanlar istihdamını ön-gören 82'inci maddesi, 26.05.2008 tarih ve 26887 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5763 sayılı Kanunun 37/a maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Aynı yasanın İşyeri Hekimleri ile ilgili maddesi olan 81'inci maddesi ise, gene bu yasanın 4'üncü maddesiyle aşağıdaki gibi değiştirilerek işyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanları “İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi” adı altında birleştirilmiştir:

Madde: 81 “İşverenler, devamlı olarak en az elli işçi çalıştırdıkları işyerlerinde alınması gereken iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin belirlenmesi ve uygulanmasının izlenmesi, iş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesi, işçilerin ilk yardım ve acil tedavi ile koruyucu sağlık ve güvenlik hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla, işyerindeki işçi sayısı, işyerinin niteliği ve işin tehlike sınıfı ve derecesine göre;

a) İşyeri sağlık ve güvenlik birimi oluşturmakla,
b) Bir veya birden fazla işyeri hekimi ile gereğinde diğer sağlık personelini görevlendirmekle,
c) Sanayiden sayılan işlerde iş güvenliği uzmanı olan bir veya birden fazla mühendis veya teknik elemanı görevlendirmekle, yükümlüdürler. İşverenler, bu yükümlülüklerini işletme dışında kurulu ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alarak da yerine getirebilir. Bu şekilde hizmet alınması işverenin sorumluklarını ortadan kaldırmaz.

Yukarıdaki bu madde gereğince, “İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelik” 15.08.2009 tarih ve 27320 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bunun hemen akabinde ise, “İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Tehlike Sınıfları Listesi Tebliği” 25.11.2009 tarih ve 27417 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe

girmiştir. İşyerlerinde görev yapacak olan İşyeri Hekimleri ile İş Güvenliği Uzmanları bu tebliğde belirtilen tehlike sınıfları için tespit edilmiş olan gün veya saatlerde hizmet vereceklerdir.

Bu yönetmeliğin uygulanmasıyla ilgili olarak, “İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ” 09.12.2009 tarih ve 27427 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

GÖRÜŞ VE YORUMLAR:

Yukarıda bahsedilen mevzuat doğrultusunda, bu konu hakkındaki görüş ve yorumlarım aşağıda belirtilmiştir:

1) İşyeri Hekimi istihdamı için genel tek koşul, işyerinde sürekli olarak en az 50 adet ve daha fazla işçi çalıştırılmasıdır. Bu hüküm işyerinin özelliğine göre değişmeyecektir.

2) İş Güvenliği Uzmanı istihdamı için genel koşullar ise iki türdür. İşyerinde sürekli olarak 50 ve daha

fazla işçi çalıştırılması ve ayrıca işyerinin ise sanayi tipi özelliğinde bir işyeri olmasıdır.

3) İşyerlerinin sanayi veya ticari işletme olup olmadıkları konusunda başvurulacak yönetmelik ise 03.09.2008 tarih ve 26986 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik” tir.

4) 50 adetten daha az işçi çalıştıran işyerlerinde bu birimin kurulmasına gerek yoktur. Ancak bu özellikteki işyerlerinde işçilerin işe giriş ve periyodik sağlık kontrollerinin yaptırılması, yeni çıkan İSG yönetmeliklerindeki kurallar doğrultusunda sağlık gözetimlerinin, işyerinde İSG (İş Sağlığı ve Güvenliği) risk değerlendirmelerinin ve İSG eğitimlerinin yapılması.... gibi konularda, yine bir hekime ve iş güvenliği uzmanına gereksinim duyulacağı da açıktır.

5) İş Güvenliği Uzmanı’nın Tanımı: İş sağlığı ve güvenliği konularında görev yapmak üzere ÇSGB (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı) İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından yetkilendirilen mühendis veya teknik elemandır. Bu iki tanım şu şekilde açıklanabilir:

5-a) İptal edilen eski yönetmelikte

mühendisin tanımı şöyle yapılmıştı: “Üniversitelerin kimya, makine, maden, jeoloji, metalürji, endüstri, elektrik, elektronik, inşaat, fizik, jeofizik, bilgisayar, tekstil, petrol, uçak, gemi, çevre, gıda mühendisliği ve mimarlık bölümleri ile ziraat fakültelerinin tarım makineleri bölümünden mezun olanları”. Bu yeni yönetmelik ve tebliğde, bu mühendisler için bir açıklama maalesef yapılmamıştır. Acaba bunun anlamı mühendislik ünvanı bulunan her mühendis’ midir? Bu duruma göre, bu şekilde yorumlanabilir.

5-b) İş Güvenliği Teknik Elemanı Tanımı: Mühendisin aksine “İş Güvenliği Teknik Elemanı”nın izahı, uygulama tebliğinin (6-6) maddesinde yapılmıştır.

6) İş Güvenliği Uzmanlarının Sınıflandırılması: Yönetmelik iş güvenliği uzmanlarını 3 grup halinde sınıflandırmıştır. İşyeri Hekimlerinde böyle bir sınıflandırma mevcut değildir.

7) İşyeri Hekiminin Tanımı : İş sağlığı ve güvenliği konularında görev yapmak üzere ÇSGB İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından yetkilendirilen hekimdir.

8) Daha önce düzenlenen sertifikaların durumu : Bu Yönetmeliğin

yayımlı tarihinden önce, yani 16/12/2003 tarihinden önce düzenlenen işyeri hekimliği sertifikaları geçerlidir.

9) İşveren bu hizmeti tamamen kendi bünyesinde kurabilir. Bu durumda bu birimin adı “İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi” (İSGB) olacaktır.

10) Tehlike Sınıfları Hakkında Bilgi:

10-a) Tehlike Sınıfı Tanımı: İşyerinin iş sağlığı ve güvenliği açısından, yapılan işin özelliği, kullanılan veya ortaya çıkan maddeler, iş ekipmanları, üretim yöntem ve şekilleri, çalışma ortam ve şartları ile ilgili hususlar dikkate alınarak Tehlike Sınıfı Belirleme Komisyonu tarafından belirlenen tehlike grubudur.

10-b) “İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelik’in 57 maddesi gereğince, “İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Tehlike Sınıfları Listesi Tebliği” 25.11.2009 tarih ve 27417 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu tebliğ az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli işyerlerinin listesini yapmıştır.

10-c) Bir işyerinde muhtelif işlerin yapılması durumunda, işyerinde yapılan asıl iş tehlike sınıfının tayininde temel alınmalıdır.

10-d) Bu tebliğ 06.03.2005 tarihli ve 25747 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Risk Grupları Listesi Tebliği”ni yürürlükten kaldırılmıştır. Bilindiği gibi, bu tebliğ işyerlerini 5 adet risk grubuna ayırıyordu. Bu beş grup, yeni tebliğ ile az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli olmak üzere üç sınıfa indirilmiştir.

İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Genel Bilgi:

1) İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi Tanımı : İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütmek

üzere kurulan, gerekli donanım ve personele sahip olan bir birimdir. İşveren, işyeri hekimini ve iş güvenliği uzmanını, dışarıda kurulmuş olan Ortak Sağlık Birimlerinden değil ve fakat kendisi ferden ayrı ayrı temin ederek, kendi bünyesinde yönetmelik doğrultusunda görevlendirmektedir.

2) Bu Elemanların İstihdam Şekli : Son zamanlarda yapılan tartışmalardan birisi bu elemanların işyerinde nasıl istihdam edileceğidir. Bu konuda çeşitli durumlara göre haller mevcuttur:

4) Çalışma Süreleri: Bu kişiler

yönetmeliğin (31) ve (36) maddelerinde belirtilen sürelerde işyerinde çalışmak zorundadır.

İşyeri Hekimlerinin Çalışma Süreleri: Çalışma Saatleri veya Günleri Formülü :

İS : İşçi sayısı olmak üzere;

Çok Tehlikeli Sınıfta Aylık Çalışma Saati = $(36 + İS \times 90 / 10 \times 12 \times 60) = (36 + İS \times 90 / 7200)$ Saat / Ay

Tehlikeli Sınıfta Aylık Çalışma Saati = $(24 + İS \times 60 / 10 \times 12 \times 60) = (24 + İS \times 60 / 7200)$ Saat / Ay

Az Tehlikeli Sınıfta Aylık Çalışma Saati = $(12 + İS \times 30 / 10 \times 12 \times 60) = (12 + İS \times 30 / 7200)$ Saat / Ay

İş Güvenliği Uzmanlarının Çalışma Süreleri :

Çalışma Saatleri veya Günleri Formülü :

İS : İşçi sayısı olmak üzere

Çok Tehlikeli Sınıfta Aylık Çalışma Saati = $(36 + 10 \times İS / 60)$ Saat

Tehlikeli Sınıfta Aylık Çalışma Saati = $(24 + 5 \times İS / 60)$ Saat

Az Tehlikeli Sınıfta Aylık Çalışma Saati = $(12 + 5 \times İS / 60)$ Saat

İşyerinin çalışma şekline göre uzman günde 7,5 saat veya 9 saat çalışabilir. Yukarıda belirtilen toplam saatler, bu rakamlara bölünerek çalışma süreleri güne çevrilebilir.

Resmi Gazete'den

Tarih	Sayı	Kurum	
4 Mart 2010	27511	Kamu İhale Kurumu	Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
4 Mart 2010	27511	Kamu İhale Kurumu	Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
4 Mart 2010	27511	Kamu İhale Kurumu	Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
4 Mart 2010	27511	Kamu İhale Kurumu	Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
5 Mart 2010	27512	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	Elektronik Haberleşme Sektörüne İlişkin Yetkilendirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
12 Mart 2010	27519	T.C. Posta Ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü	Telgraf Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
20 Mart 2010	27527	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	Kısa Mesafe Erişimli Telsiz Cihazları (KET) Yönetmeliği
21 Mart 2010	27528	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Enerji Piyasasında Faaliyet Gösteren Gerçek ve Tüzel Kişilerin Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Denetlenmesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
30 Mart 2010	27537	Elektrik Üretim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü	Elektrik Üretim Anonim Şirketi Ana Statüsünde Değişiklik Yapılmasına Dair Ana Statü
30 Mart 2010	27537	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Piyasasında İletim Ve Dağıtım Sistemlerine Bağlantı Ve Sistem Kullanımı Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
31 Mart 2010	27538	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü	Su Yapıları Denetim Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik